УДК 338.2
JEL: O31; O38; O57
DOI: https://doi.org/10.32983/2222-4459-2026-8-139-150

АМЕРИКАНСЬКА МОДЕЛЬ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ЯК ФАКТОР МОДЕРНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: ОЦІНКА МОЖЛИВОСТЕЙ АДАПТАЦІЇ LIFEG FRAMEWORK

© 2026 **ГЛИНЯНА К. М.**

УДК 338.2
JEL: O31; O38; O57

Глиняна К. М. Американська модель інноваційної політики як фактор модернізації економіки України: оцінка можливостей адаптації LIFEG framework

У сучасних умовах глобальної технологічної конкуренції, цифрової трансформації економіки та необхідності післявоєнного відновлення України особливого значення набуває формування ефективної державної інноваційної політики. Досвід США демонструє, що технологічне лідерство забезпечується не лише масштабом фінансування науки, а передусім якістю управління інноваційними процесами, ефективністю взаємодії держави, науки та бізнесу. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю визначення можливостей адаптації американської моделі інноваційного розвитку до українських умов. Метою статті є комплексний аналіз впливу інноваційної політики США на розвиток інноваційної політики України та обґрунтування можливостей використання управлінського підходу LIFEG framework, запропонованого Олександром Ліхотою, для оцінювання та вдосконалення української інноваційної системи. Методологічну основу дослідження становлять системний, порівняльний, інституційний, структурно-функціональний методи, а також метод стратегічного управлінського оцінювання інноваційної політики. У результаті дослідження визначено ключові характеристики американської інноваційної моделі: стратегічну роль держави, розвиток державно-приватного партнерства, підтримку фундаментальних досліджень, ефективну систему трансферу технологій та орієнтацію на комерціалізацію знань. Встановлено, що основною проблемою української інноваційної системи є не лише недостатнє ресурсне забезпечення, а й відсутність цілісної управлінської моделі для координації інноваційних процесів. Запропоновано концепцію адаптованої моделі LIFEG-UA, яка передбачає оцінювання інституційної спроможності, стратегічної орієнтації, ефективності фінансування, розвитку людського капіталу, трансферу технологій та економічного результату інноваційної політики. Отримані результати можуть бути використані органами державної влади України під час формування стратегій інноваційного розвитку, визначення технологічних пріоритетів, удосконалення механізмів державної підтримки інновацій та розвитку взаємодії між державою, науковими установами і бізнесом. Запропонований підхід має особливе значення для післявоєнної модернізації України та переходу до інноваційної моделі економічного розвитку.

Ключові слова: *інноваційна політика; США; Україна; інноваційна економіка; державне управління; технологічний розвиток; LIFEG framework; інноваційна система; трансфер технологій; цифрова трансформація.*

Бібл.: *15.*

Глиняна Катерина Михайлівна *– кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри приватного права, Національний університет «Одеська юридична академія» (вул. Фонтанська дорога, 23, Одеса, 65009, Україна)*
E-mail: *natasha-sidorkova@ukr.net*
ORCID: *https://orcid.org/0000-0002-1778-1021*

UDC 338.2
JEL: O31; O38; O57

Hlyniana K. M. The American Model of Innovation Policy as a Factor in the Modernization of Ukraine's Economy: An Assessment of the Potential for Adapting the LIFEG framework

In the context of global technological competition, digital transformation of the economy, and the need for Ukraine's postwar reconstruction, the formation of an efficient national innovation policy has become a strategic priority. The experience of the United States demonstrates that technological leadership depends not only on the scale of research funding but primarily on the quality of innovation governance, institutional capacity, and efficient cooperation between government, science, and business. The relevance of this study is determined by the need to identify opportunities for adapting the U.S. innovation model to Ukrainian conditions. The aim of the article is to analyze the impact of U.S. innovation policy on the development of Ukraine's innovation policy and to substantiate the possibilities of applying the LIFEG framework proposed by Oleksandr Likhota for evaluating and improving the Ukrainian innovation system. The methodological framework includes systemic, comparative, institutional, structural-functional, and strategic management evaluation methods. The study identifies the main characteristics of the U.S. innovation model, including the strategic role of the State, public-private partnerships, support for fundamental research, efficient technology transfer mechanisms, and knowledge commercialization. It has been found that the main challenge of Ukraine's innovation system is not only limited financial resources but also the lack of an integrated managerial model for coordinating innovation processes. The article proposes the adapted LIFEG-UA model, which includes assessment of institutional capacity, strategic orientation, innovation financing efficiency, human capital development, technology transfer mechanisms, and economic impact of innovation policy. The findings may be applied by Ukrainian public authorities in developing innovation strategies, defining technological priorities, improving State support mechanisms, and strengthening cooperation between government institutions, research organizations, and business. The proposed approach is particularly relevant for Ukraine's postwar modernization and transition towards an innovation-driven economic model.

Keywords: *innovation policy; United States; Ukraine; innovation economy; public administration; technological development; LIFEG framework; innovation system; technology transfer; digital transformation.*

Bibl.: *15.*

Hlyniana Kateryna M. *– PhD (Law), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Private Law, National University "Odesa Law Academy" (23 Fontanska doroha Str., Odesa, 65009, Ukraine)*
E-mail: *natasha-sidorkova@ukr.net*
ORCID: *https://orcid.org/0000-0002-1778-1021*

ВСТУП

Сполучені Штати Америки протягом останніх десятиліть сформували одну з найбільш ефективних інноваційних екосистем світу, що поєднує державне стратегічне планування, фундаментальні наукові дослідження, підприємницьку активність, венчурне фінансування, університетську науку та високотехнологічний сектор. Саме американська модель стала одним із найбільш впливових прикладів формування економіки знань, у якій держава виконує роль не лише регулятора, а й каталізатора інноваційних процесів.

Особливе значення для аналізу ефективності інноваційної політики США має управлінський підхід, запропонований Олександром Ліхотою [2] у статті «Strategic management evaluation of U.S. innovation policy: operationalizing the LIFEG framework», опублікованій у Baltic Journal of Legal and Social Sciences (№ 2, 2026). Автор розглядає інноваційну політику США крізь призму управлінського оцінювання, акцентуючи увагу на необхідності переходу від аналізу окремих інноваційних заходів до комплексного дослідження ефективності державної інноваційної системи. Запропонований підхід LIFEG framework дозволяє оцінювати не лише наявність інноваційних інструментів, а й результативність управлінських механізмів, інституційну спроможність, стратегічну орієнтацію та довгостроковий економічний ефект інноваційної політики.

Актуальність дослідження американської інноваційної політики зумовлена викликами війни, потребою післявоєнного відновлення та євроінтеграцією України. Попри високий науковий потенціал, в Україні бракує комерціалізації розробок, фінансування та взаємодії між державою, наукою і бізнесом.

Досвід США цінний управлінськими принципами: розвитком державно-приватного партнерства, стимулюванням стартапів, посиленням ролі університетів і орієнтацією на стратегічні цілі. Через інституційні відмінності пряме копіювання неможливе, тому актуальною є адаптація підходів фреймворку LIFEG для вдосконалення української інноваційної політики.

Наукова проблема дослідження полягає у визначенні того, які саме елементи інноваційної політики США можуть бути ефективно використані в Україні, які управлінські механізми забезпечують результативність американської інноваційної системи та яким чином їх можна адаптувати до умов української економіки.

Дослідження взаємозв'язку між інноваційною політикою США та розвитком інноваційної системи України має не лише теоретичне, а й значне практичне значення, оскільки формування ефективної інноваційної моделі є одним із ключових чинників економічного відновлення, технологічної незалежності та довгострокового сталого розвитку України.

ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

Дослідження впливу інноваційної політики США на розвиток економіки України потребує комплексного аналізу наукових підходів до розуміння ролі держави в управлінні інноваційними процесами, механізмів формування національних інноваційних систем, а також сучасних моделей оцінювання ефективності інноваційної політики.

Теоретичне підґрунтя для вивчення національних інноваційних систем та механізмів їх державного регулювання сформовано у працях провідних світових та вітчизняних науковців. Вихідною точкою досліджень інноваційної динаміки є класична концепція Й. Шумпетера [9]. Й. Шумпетер обґрунтував роль підприємця-новатора та механізм «творчого руйнування» як рушії економічного поступу. У межах макроекономічного аналізу П. Ромер [8] довів, що довгострокове зростання визначається внутрішніми чинниками системи – інвестиціями у створення нових знань і технологій. Зі свого боку, М. Портер [7] розширив ці підходи на рівень міжнародної конкурентоспроможності через концепцію проміжних кластерів і модель «національного ромба».

Проблематику активного державного фінансування та зміни ролі публічного сектора ґрунтовно переосмислила М. Мацукато [3; 4], яка спростувала міф про пасивність держави й довела, що саме вона бере на себе первинні високі ризики, інвестуючи в базову науку та визначаючи стратегічні «місії». Вітчизняний вимір інноваційних трансформацій, формування інституційних передумов для побудови економіки знань та аналіз стратегічних перспектив України детально дослі-

джено у фундаментальній монографії В. М. Гейця та В. П. Семиноженка [10].

Особливе значення має праця Олександра Ліхоти [2], у якій здійснено якісний перехід від аналізу ізольованих показників до комплексного оцінювання державної інноваційної політики крізь призму стратегічного менеджменту. Автор розробляє та операціоналізує оригінальний аналітичний інструмент – LIFEG framework, який інтегрує п'ять критичних вимірів: інституційне управління, механізми державної підтримки, потенціал комерціалізації, стратегічні технологічні пріоритети та підсумкову економічну ефективність. Саме цей фреймворк дозволяє оцінити внутрішню когерентність інноваційної політики як цілісної системи, що відкриває нові можливості для адаптації управлінських підходів з метою вдосконалення національної інноваційної системи України.

Аналіз наукової літератури свідчить про необхідність поєднання теоретичних положень інноваційної економіки, досвіду США та сучасних управлінських підходів до оцінювання інноваційної політики. Саме такий комплексний підхід є основою для визначення можливостей використання американського досвіду в процесі модернізації інноваційної політики України.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Метою статті є комплексне дослідження впливу інноваційної політики Сполучених Штатів Америки на формування та розвиток інноваційної політики України, визначення можливостей адаптації американських управлінських механізмів до українського економічного середовища, а також обґрунтування перспектив використання підходу LIFEG framework як інструменту оцінювання ефективності державного управління інноваційними процесами.

Для досягнення визначеної мети поставлено такі завдання:

- дослідити теоретико-методологічні основи державної інноваційної політики;
- проаналізувати особливості інноваційної моделі США;
- вивчити управлінський підхід до оцінювання американської інноваційної політики;
- визначити стан та проблеми інноваційної сфери України;
- порівняти інноваційні моделі США та України;
- обґрунтувати напрями адаптації американського досвіду;
- запропонувати впровадження LIFEG framework в українську систему управління.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічну основу роботи становить комплекс загальнонаукових і спеціальних методів, застосованих для аналізу американського досвіду та визначення меж його адаптації в Україні. Дослідження базується на системному підході, у межах якого інноваційна політика розглядається як багаторівнева система державного стратегічного управління, що охоплює нормативно-правові, інституційні та фінансові інструменти, а також людський капітал. Системний метод дозволив дослідити інноваційні моделі США та України як цілісні структури, оцінити взаємозв'язки між суб'єктами інноваційного процесу та визначити когерентність інституційної архітектури.

Порівняльний метод застосовано для зіставлення американської та української моделей інноваційної політики за критеріями ролі держави у стратегічному плануванні, рівня розвитку інфраструктури, механізмів фінансування НДДКР, взаємодії науки, бізнесу та державного сектора, а також ефективності трансферу технологій і комерціалізації. Інституційний метод використано для аналізу ролі державних органів, університетів, бізнесу та фінансових інституцій в інноваційному розвитку, що засвідчило перевагу моделі США в ефективній організації взаємодії між суб'єктами, а не лише в обсягах фінансування.

Структурно-функціональний метод дозволив оцінити внесок окремих елементів інноваційної системи у загальний економічний розвиток через специфічні функції держави як координатора, університетів як центрів знань, бізнесу як суб'єкта комерціалізації та фінансових інституцій як джерела капіталу. Метод аналізу документів та нормативно-правових актів застосовано для критичного вивчення державних стратегій, що дало змогу визначити пріоритети та оцінити механізми реалізації інноваційної політики в обох країнах.

Ключовим у дослідженні є методологічний підхід LIFEG framework, запропонований Олександром Ліхотою. Він забезпечує перехід від кількісних показників до комплексної оцінки управлінської ефективності інноваційної політики за характеристиками якості стратегічного управління, інституційної спроможності держави, ефективності використання ресурсів, здатності системи створювати довгострокові економічні результати та стійкості моделі до зовнішніх викликів.

Наостанок, метод узагальнення застосовано для формування висновків щодо адаптації американського досвіду, а метод прогнозування – для визначення перспектив розвитку української інноваційної політики в умовах післявоєнної відбудови,

цифровізації та євроінтеграції. Комплексне застосування зазначених методів дозволило здійснити управлінське оцінювання інноваційної політики США та сформувати практичні рекомендації щодо модернізації НІС України.

РЕЗУЛЬТАТИ

Інноваційна політика США є комплексною системою державного управління, що поєднує стратегічний вплив влади з високою автономією приватного сектору для забезпечення технологічної конкурентоспроможності. Федеральний уряд виступає координатором, який створює сприятливе інституційне середовище для взаємодії державних структур, університетів, корпорацій та інвесторів, а також фінансує фундаментальну науку й ризикові дослідження.

Ключовими характеристиками американської моделі є довгострокова підтримка проривних наукових напрямів та інтеграція університетів у підприємницький сектор [1, с. 109–123]. Заклади вищої освіти виступають центрами генерації технологій, патентування та створення стартапів. Важливими елементами системи також є захист інтелектуальної власності, ефективний трансфер технологій і всебічна підтримка малого та середнього технологічного бізнесу, здатного швидко впроваджувати радикальні інноваційні рішення.

Особливістю американської інноваційної політики є також активне використання механізмів державно-приватного партнерства. Держава інвестує у перспективні технологічні напрями, які мають стратегічне значення, а приватний сектор забезпечує їх масштабування, виробниче впровадження та вихід на глобальні ринки.

Важливу роль у формуванні американської інноваційної системи відіграють оборонні та безпекові технології, де державний стратегічний попит виступає головним механізмом стимулювання інновацій і базою для цивільних розробок [3; 4]. Системний характер цієї політики забезпечує довгострокове технологічне лідерство країни. Американська модель функціонує як цілісна управлінська система, що поєднує стратегічне бачення, інституційну спроможність держави, стабільне фінансування науки, розвиток людського капіталу, захист інтелектуальної власності, конкурентне підприємницьке середовище та механізми оцінювання результативності.

З позиції дослідницького підходу О. Ліхоти [2], ключовим питанням є не лише наявність інноваційних інструментів, а ефективність управління ними. Тобто конкурентна перевага США формується не просто через великі обсяги інвестицій у технології, а через здатність державних інституцій забезпечувати узгодженість між стратегічними цілями, ресурсами та очікуваними результатами.

Аналіз американської моделі інноваційної політики дозволяє зробити висновок, що її головною перевагою є створення цілісної інноваційної екосистеми, у якій держава, наука та бізнес функціонують як взаємопов'язані елементи єдиного механізму економічного розвитку. Саме цей досвід становить найбільший інтерес для України, яка перебуває на етапі формування нової моделі економічного розвитку.

Одним із важливих напрямів сучасних досліджень державної інноваційної політики є перехід від аналізу окремих інноваційних програм до комплексного оцінювання якості управління інноваційною системою. Саме така дослідницька позиція представлена у статті Олександра Ліхоти «Strategic management evaluation of U.S. innovation policy: operationalizing the LIFEG framework» [2], у якій запропоновано розглядати інноваційну політику США крізь призму управлінської ефективності, інституційної спроможності та здатності держави забезпечувати довгострокові економічні результати.

Традиційні підходи до оцінювання інноваційної політики переважно зосереджуються на кількісних показниках: рівні фінансування наукових досліджень, кількості патентів, обсягах інвестицій у технологічні компанії, частці високотехнологічного сектору у структурі економіки. Однак такі показники не завжди відображають реальну ефективність державного управління інноваціями, оскільки не пояснюють, чому одна країна здатна перетворити ресурси на технологічні переваги, а інша – ні.

Саме тому підхід LIFEG framework ґрунтується на ідеї, що результативність інноваційної політики визначається не лише ресурсним забезпеченням, а передусім якістю управлінських процесів, інституційною організацією та стратегічною спрямованістю державної політики.

У межах цього підходу інноваційна політика США розглядається як багаторівнева управлінська система, де ефективність визначається здатністю державних інституцій формувати довгострокові технологічні пріоритети та забезпечувати сталість фінансової й організаційної підтримки. Успіх моделі залежить від чіткої координації між органами влади, наукою і бізнесом, що дозволяє швидко перетворювати наукові результати на практичні економічні рішення. Крім того, важливе значення має динамічна адаптація всієї

системи до нових глобальних технологічних викликів.

Згідно з концепцією LIFEG framework, комплексна оцінка ефективності державної інноваційної політики базується на чотирьох взаємопов'язаних вимірах, кожен з яких відображає певну управлінську сутність та аналізується через систему конкретних об'єктів моніторингу.

Інституційний вимір визначає загальну спроможність інноваційної системи та збалансованість її інфраструктури, оцінюючи розгалуженість мережі установ, розподіл їхніх ролей і рівень взаємодії суб'єктів екосистеми. Об'єктами моніторингу тут є якість стратегічного планування, стабільність фінансування досліджень, ефективність інфраструктури підприємництва, трансфер технологій і захист інтелектуальної власності.

Стратегічний вимір фокусується на довгостроковій орієнтації державної політики поза межами короткострокових економічних циклів. Інновації розглядаються як інструмент забезпечення національної безпеки, конкурентоспроможності та міжнародного впливу держави. Метриками результату у цьому вимірі є точність визначення технологій майбутнього, системність підтримки перспективних досліджень, динаміка формування людського капіталу та рівень технологічної безпеки країни.

Ресурсно-управлінський вимір переносить акцент із кількості залучених ресурсів на якість їхньої трансформації у технологічні результати. Ключовим завданням цього елемента є аналіз здатності системи комерціалізувати наукові розробки, тому моніторингу підлягають рівень диверсифікації джерел фінансування, частка державно-приватних інвестицій, готовність підтримувати високоризикові проєкти та швидкість упровадження результатів науки в реальний сектор [6].

Результативний вимір визначає здатність інноваційної політики генерувати стійкий, масштабний і довгостроковий макроекономічний ефект. Ефективність оцінюється за реальними структурними змінами в економіці: появою нових технологічних секторів, зростанням загальної продуктивності, виходом на ринок глобально конкурентних компаній, збільшенням частки високотехнологічного експорту та створенням наукомістких робочих місць [5].

Таким чином, ефективність інноваційної політики визначається не кількістю реалізованих програм, а здатністю створювати стійкий економічний ефект.

Використання управлінського підходу О. Ліхоти [2] має значний потенціал для аналізу української інноваційної політики. Українська проблема полягає не лише у недостатньому фінансуванні науки, а й у відсутності цілісного механізму управління інноваційним розвитком.

Застосування LIFEG framework дозволяє оцінити відповідність державних програм стратегічним цілям, ефективність інституцій підтримки, зв'язок між наукою і виробництвом, а також умови для технологічної незалежності держави [13]. На основі цього підходу пропонується адаптована модель LIFEG-UA, яка враховує специфіку української економіки: наслідки війни, оборонно-технологічну модернізацію, відновлення промислового потенціалу та інтеграцію в європейський інноваційний простір.

Науковий підхід Олександра Ліхоти дозволяє переосмислити оцінювання інноваційної політики як процес управління складною системою, де головним фактором успіху є не лише наявність ресурсів, а й здатність держави ефективно організувати їх використання. Саме ця ідея є ключовою для можливого перенесення досвіду США на український ґрунт.

Формування ефективної інноваційної політики України є стратегічним завданням для забезпечення її економічного розвитку, технологічної незалежності та післявоєнного відновлення. Сучасна вітчизняна інноваційна система тривалий час поєднує значний науковий потенціал із низькою ефективністю його практичного використання. Потужна база фундаментальних досліджень, високий рівень підготовки технічних фахівців та успіхи в IT-сфері, космонавтиці й оборонній промисловості не повною мірою трансформуються у високотехнологічний експорт [14].

Головною проблемою залишається відсутність стабільної довгострокової стратегії, яка б узгоджувала наукову й промислову політику з потребами ринку. На відміну від моделі США, українські інноваційні процеси є фрагментарними, фінансуються за залишковим принципом і залежать від окремих державних програм, що не мають дієвих механізмів оцінювання результативності [12].

Важливою проблемою є недостатня ефективність взаємодії між основними учасниками інноваційної екосистеми: державою, університетами, науковими установами та бізнесом. Хоча Україна має значний науковий потенціал, механізми трансферу технологій та комерціалізації результатів досліджень залишаються недостатньо розвиненими.

Наукові розробки в Україні часто не доходять до промислового впровадження через дефіцит фінансування, обмежений доступ до венчурного капіталу, слабкий розвиток технологічного підпри-

ємництва, низьку мотивацію вчених і відсутність ефективної кооперації між наукою та виробництвом [11]. Американська модель демонструє інноваційне лідерство завдяки перетворенню університетів на активних економічних суб'єктів, що створюють умови для ефективного переходу від фундаментальних знань до комерційних технологій.

Ще однією проблемою української інноваційної політики є недостатня інституційна спроможність органів державного управління. Наявність нормативно-правової бази сама по собі не гарантує ефективності інноваційної системи. Необхідне створення механізмів координації між різними напрямами державної політики: економічною, науковою, освітньою, промисловою, оборонною, цифровою.

Саме відсутність такої координації значною мірою обмежує можливості реалізації інноваційного потенціалу України.

Проблема фінансового забезпечення інноваційної діяльності в Україні залишається критичною через обмеженість державного фінансування та слабкий розвиток венчурного капіталу, тоді як у США бюджетні кошти слугують каталізатором для приватних інвестицій. Високі ризики інноваційних проєктів та відсутність інструментів диверсифікації капіталу стримують вітчизняне технологічне підприємництво [5].

Водночас повномасштабна війна стимулювала стрімкий розвиток оборонних технологій, безпілотних систем, кібербезпеки та штучного інтелекту. Сучасний досвід України в секторі MilTech доводить, що державний стратегічний попит і замовлення здатні виступати потужним рушієм інновацій, що демонструє прямі паралелі з історичним розвитком американської моделі [13].

Застосування управлінського підходу LIFEG framework дозволяє визначити, що основною проблемою української інноваційної системи є не лише недостатність ресурсів, а передусім необхідність удосконалення механізмів їхнього управління. Для України важливим є формування такої інноваційної політики, яка забезпечить:

- стратегічне визначення технологічних пріоритетів;
- ефективну координацію державних інституцій;
- прозоре оцінювання результатів інноваційних програм;
- розвиток партнерства держави, науки та бізнесу;
- орієнтацію інновацій на економічний і суспільний результат.

Таким чином, сучасний стан української інноваційної політики характеризується одночасним існуванням значного потенціалу та системних проблем його реалізації. Основним завданням України є не просте запозичення американської моделі, а створення адаптованої інноваційної системи, яка поєднає міжнародний досвід із національними можливостями та стратегічними потребами держави.

Вплив інноваційної політики США на розвиток вітчизняної інноваційної системи має багатовимірний характер і проявляється через технологічне співробітництво, підтримку цифровізації та підприємництва [2]. Цей процес передбачає адаптацію кращих управлінських практик і гнучких механізмів фінансування з урахуванням особливостей економіки та інституційного середовища України.

Американський досвід демонструє зміну ролі держави, яка переходить від адміністративного регулювання до функцій стратегічного координатора інноваційного розвитку. Такий підхід є критично важливим для модернізації української моделі управління інноваціями, яка тривалий час залишалася декларативною [10].

Особливого значення набуває вплив США на формування вітчизняної оборонно-технологічної політики. Американська практика доводить, що масштабні державні програми безпекового сектору є ключовим драйвером технологічного лідерства та базовим джерелом появи розробок подвійного й цивільного призначення [3].

Для України цей досвід має стратегічне значення, оскільки в умовах війни технологічна перевага стала одним із визначальних факторів національної безпеки. Розвиток безпілотних систем, штучного інтелекту, кібербезпеки, засобів зв'язку, роботизованих платформ та оборонного виробництва створює можливості не лише для зміцнення обороноздатності, а й для формування нових високотехнологічних секторів економіки.

Американська практика демонструє важливість поєднання: державного стратегічного замовлення, підтримки приватних технологічних компаній, залучення університетів до оборонних досліджень, створення механізмів швидкого впровадження інновацій.

Саме така модель може бути адаптована в Україні для формування оборонно-інноваційної екосистеми.

Другим важливим напрямом американського впливу є цифровізація економіки України. США є одним із глобальних лідерів у сфері інформаційних

технологій, цифрових платформ, штучного інтелекту та хмарних технологій.

Український досвід цифрової трансформації демонструє, що використання сучасних технологій може суттєво змінити якість державного управління та створити нові економічні можливості. Впровадження цифрових державних сервісів, розвиток електронного урядування, використання великих даних та штучного інтелекту відповідають логіці американської інноваційної моделі, у якій технології розглядаються як інструмент підвищення ефективності держави [15].

Водночас для повноцінного використання цифрового потенціалу Україні необхідно перейти від окремих цифрових проєктів до системної цифрової інноваційної політики, яка включатиме: розвиток технологічної інфраструктури, підтримку цифрових стартапів, підготовку спеціалістів, забезпечення цифрової безпеки, інтеграцію науки та бізнесу.

Американська інноваційна модель значною мірою базується на підприємницькій культурі, де стартапи розглядаються як важливий механізм створення нових технологій і трансформації економіки.

Для України актуальним є використання таких елементів американського досвіду: розвиток венчурного фінансування, створення технологічних акселераторів, підтримка університетських стартапів, спрощення доступу інноваційних компаній до державних програм, формування культури комерціалізації наукових розробок.

Український ІТ-сектор уже демонструє значний потенціал для такого розвитку. Однак для переходу до повноцінної інноваційної економіки необхідно розширити модель від експорту цифрових послуг до створення власних технологічних продуктів.

Важливим напрямом американського впливу є розвиток співпраці між університетами, дослідницькими установами та бізнесом.

Американська модель демонструє, що університети можуть бути не лише центрами підготовки кадрів, а й активними учасниками економічного розвитку через: створення інноваційних лабораторій, патентування розробок, формування стартапів, співпрацю з технологічними компаніями.

Для України це означає необхідність зміни ролі університетів у національній інноваційній системі. Вони мають перейти від переважно освітньої функції до ролі центрів генерації та трансферу знань.

У контексті дослідження особливого значення набуває можливість використання підходу LIFEG framework для визначення напрямів адаптації американського досвіду.

Застосування цієї моделі дозволяє сформувати такі основні принципи модернізації української інноваційної політики:

1. Інституційна ефективність. Україні необхідно забезпечити чіткий розподіл повноважень між органами управління інноваціями та створити ефективний механізм координації державної політики.
2. Стратегічна орієнтація. Інноваційна політика має бути пов'язана із довгостроковими цілями розвитку держави: економічною модернізацією, оборонною незалежністю, цифровою трансформацією.
3. Ефективність використання ресурсів. Необхідно перейти від фінансування окремих проєктів до системної підтримки інноваційних екосистем.
4. Орієнтація на результат. Критерієм успішності інноваційної політики має бути не кількість програм, а реальний економічний і технологічний ефект.

Отже, вплив інноваційної політики США на Україну проявляється не лише через передачу технологій чи фінансову підтримку, а й насамперед – через поширення нової управлінської філософії інноваційного розвитку. Американський досвід демонструє, що головною умовою успішної інноваційної політики є здатність держави створити ефективну екосистему, у якій знання, капітал, підприємництво та стратегічні інтереси держави об'єднуються для досягнення довгострокових результатів.

Проведений аналіз інноваційної політики США та дослідницького підходу LIFEG framework дозволяє зробити висновок, що одним із ключових напрямів удосконалення української інноваційної системи має стати перехід від фрагментарного управління інноваціями до комплексної моделі стратегічного оцінювання та управління. Для України важливим є не механічне копіювання американської практики, а формування власної адаптованої моделі, яка враховуватиме національні особливості, економічні можливості та стратегічні потреби держави.

У цьому контексті запропоновано концепцію LIFEG-UA як адаптаційну управлінську модель для оцінювання ефективності інноваційної політики України. Її основна ідея полягає у використанні принципів комплексного управлінського аналізу для визначення здатності держави створювати, підтримувати та масштабувати інноваційні процеси.

На відміну від традиційного оцінювання, яке часто обмежується показниками фінансування науки, кількістю наукових публікацій або патентною активністю, модель LIFEG-UA пропонує аналізувати весь цикл інноваційного розвитку: від формування стратегічних цілей до отримання конкретного економічного та суспільного результату.

Модель LIFEG-UA базується на шести взаємопов'язаних компонентах, першим з яких є інституційна спроможність, що передбачає оцінювання якості держуправління, міжвідомчої координації та стабільності законодавства задля створення узгодженої архітектури економічної, наукової та промислової політики за прикладом США. Другий компонент – стратегічна орієнтація – вимагає переходу від ситуативного реагування до довгострокових національних пріоритетів, заснованих на стратегічних потребах держави, таких як оборонні технології, штучний інтелект, біотехнології та подвійне призначення. У межах третього компонента, що оцінює ресурсну ефективність, передбачається створення багаторівневої системи фінансування, де державні кошти виконують роль каталізатора для залучення приватних інвестицій, венчурного капіталу та розвитку державно-приватного партнерства. Четвертий елемент фокусується на розвитку людського капіталу шляхом модернізації підготовки інженерних кадрів, інтеграції університетів із бізнесом, підтримки молодих учених і стимулювання повернення висококваліфікованих спеціалістів. П'ятий компонент спрямований на технологічну комерціалізацію та трансфер знань, що має допомогти подолати ключовий розрив з американською моделлю через розбудову офісів трансферу технологій, університетських інноваційних центрів та вдосконалення захисту інтелектуальної власності. Заключний компонент моделі визначає економічний результат та інноваційну стійкість, де ефективність оцінюється за зростанням високотехнологічного експорту й продуктивності праці, а сама стійкість у контексті післявоєнного відновлення означає повну технологічну перебудову структури економіки України.

Запропонована модель містить кілька важливих наукових положень.

По-перше, вона розширює традиційне розуміння інноваційної політики, переміщуючи акцент із окремих інноваційних заходів на якість управління інноваційною системою.

По-друге, модель дозволяє поєднати американський досвід інноваційного розвитку зі специфікою українських умов.

По-третє, LIFEG-UA може використовуватися як інструмент для стратегічного планування та оцінювання ефективності державної інноваційної політики.

Таким чином, адаптація LIFEG framework до українських умов дає змогу сформувати новий підхід до управління інноваційним розвитком держави. Такий підхід дозволяє розглядати інновації не лише як результат діяльності окремих підприємств чи наукових установ, а й як стратегічний ресурс економічної безпеки, конкурентоспроможності та сталого розвитку України.

ОБГОВОРЕННЯ

Отримані результати дослідження підтверджують, що ефективність інноваційної політики держави визначається не лише рівнем фінансування науки, кількістю технологічних розробок чи масштабом інноваційної активності, а передусім якістю управління інноваційною системою. Такий висновок відповідає сучасним тенденціям розвитку науки про державне управління, у межах якої інноваційна політика розглядається як комплексна система стратегічної координації ресурсів, інституцій та учасників економічного процесу.

Аналіз американської моделі показав, що головною причиною технологічного лідерства США є не окремі інноваційні програми, а сформована екосистема, у якій забезпечується взаємодія між державою, науковою сферою, приватним сектором та фінансовими інституціями. Такий висновок узгоджується з концепцією національних інноваційних систем, відповідно до якої інноваційний розвиток є результатом ефективної взаємодії всіх елементів економічної та інституційної структури держави.

У межах цього підходу особливого значення набуває роль держави як стратегічного координатора інноваційних процесів. Досвід США демонструє, що держава не повинна замінювати ринкові механізми, однак має створювати умови для виникнення та масштабування інновацій. Це проявляється через фінансування фундаментальних досліджень, підтримку технологічного підприємництва, розвиток інноваційної інфраструктури та формування довгострокових технологічних пріоритетів.

Результати дослідження також підтверджують важливість переходу від ресурсного до управлінського підходу в оцінюванні інноваційної політики. Саме у цьому контексті підхід Олександра Ліхоти щодо використання LIFEG framework має принципове значення, оскільки дозволяє оцінювати не лише обсяг ресурсів, які держава спрямовує на інновації, а й здатність управлінської системи забезпечувати трансформацію цих ресурсів у конкретні економічні результати.

Отримані результати свідчать, що для України головною проблемою є не лише недостатній рівень фінансування інноваційної діяльності, а відсутність повноцінного механізму управління інноваційним розвитком. Українська інноваційна система має значний кадровий та науковий потенціал, однак недостатня координація між державними органами, університетами та бізнесом знижує ефективність його використання.

У цьому контексті запропонована модель LIFEG-UA може розглядатися як інструмент переходу від фрагментарної інноваційної політики до системного управління інноваційним розвитком. Її застосування дозволяє оцінювати не лише поточний стан інноваційної системи, а й визначати напрями її стратегічного вдосконалення.

Проведене дослідження загалом узгоджується з позиціями багатьох сучасних науковців, які розглядають інновації як результат комплексної взаємодії інституційних, економічних та соціальних факторів.

Зокрема, положення про визначальну роль державної координації інноваційної діяльності відповідає концепції національних інноваційних систем, у межах якої конкурентоспроможність держави залежить від ефективності зв'язків між суб'єктами створення та використання знань.

Водночас результати дослідження розширюють традиційні підходи, акцентуючи увагу на управлінському вимірі інноваційної політики. Більшість попередніх досліджень зосереджувалися переважно на:

- обсягах фінансування досліджень і розробок;
- показниках патентної активності;
- кількості інноваційних підприємств;
- рівні технологічного розвитку.

Однак такі показники не завжди дають змогу оцінити якість державного управління інноваціями. Саме тому використання LIFEG framework дає змогу доповнити традиційний аналіз оцінюванням інституційної ефективності, стратегічної узгодженості та результативності управлінських механізмів.

Порівняння із дослідженнями європейської інноваційної політики також демонструє важливу відмінність американського підходу. Європейська модель значною мірою орієнтована на нормативне регулювання, підтримку соціально орієнтованих інновацій та міждержавну координацію, тоді як американська модель більше акцентує увагу на підприємницькій активності, комерціалізації технологій та швидкому масштабуванні інновацій.

Для України найбільш перспективним є поєднання цих підходів: використання американської управлінської ефективності та підприємницької динаміки із європейськими принципами інституційної стабільності, регуляторної якості та інтеграції до міжнародного інноваційного простору.

Результати дослідження мають практичне значення для формування державної інноваційної політики України.

Передусім вони демонструють необхідність зміни підходу до інноваційного розвитку: від підтримки окремих проєктів до створення повноцінної інноваційної екосистеми.

На основі американського досвіду та підходу LIFEG framework доцільно:

- створити систему регулярного оцінювання ефективності інноваційної політики;
- визначити стратегічні технологічні пріоритети держави;
- посилити роль університетів у створенні інновацій;
- розвивати механізми державно-приватного партнерства;
- стимулювати венчурне фінансування;
- забезпечити ефективний трансфер технологій.

Особливо актуальним це є для післявоєнного розвитку України, коли відновлення економіки має базуватися не лише на відновленні існуючих виробничих потужностей, а й на створенні нової технологічної структури економіки.

Незважаючи на отримані результати, дослідження має певні обмеження. По-перше, існують значні відмінності між економічним, інституційним та фінансовим середовищем США і України, що унеможливлює пряме перенесення американської моделі без її адаптації. По-друге, ефективність інноваційної політики залежить від багатьох зовнішніх факторів, серед яких: макроекономічна стабільність, політична передбачуваність, рівень розвитку фінансового ринку, якість державного управління, міжнародне економічне середовище. По-третє, запропонована модель LIFEG-UA потребує подальшої емпіричної перевірки з використанням кількісних показників та практичного тестування в межах окремих секторів української економіки.

Водночас зазначені обмеження не зменшують значення отриманих результатів, а визначають напрями подальших досліджень щодо формування ефективної української моделі інноваційного розвитку.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило комплексно проаналізувати вплив інноваційної політики США на формування та розвиток інноваційної по-

літики України, визначити ключові механізми американської інноваційної моделі та обґрунтувати можливості їх адаптації до українських економічних умов.

Встановлено, що сучасна інноваційна політика США є не сукупністю окремих державних програм підтримки технологій, а цілісною системою стратегічного управління інноваційним розвитком. Її ефективність забезпечується поєднанням декількох взаємопов'язаних факторів: довгострокового державного планування, високого рівня фінансування науки, розвиненої інноваційної інфраструктури, ефективної взаємодії між університетами та бізнесом, захисту інтелектуальної власності, розвитку венчурного капіталу та підтримки технологічного підприємництва.

Дослідження підтвердило, що головною конкурентною перевагою американської моделі є не лише масштаб фінансових ресурсів, а й, передусім, якість управління інноваційними процесами. Саме здатність державних інституцій координувати діяльність різних учасників інноваційної екосистеми забезпечує перетворення наукових знань на технологічні рішення, конкурентоспроможні підприємства та нові сектори економіки.

Важливим науковим результатом статті є обґрунтування значення управлінського підходу Олександра Ліхоти, представленого у концепції LIFEG framework, для оцінювання інноваційної політики. Доведено, що традиційні показники інноваційного розвитку не завжди дозволяють визначити реальну ефективність державної політики, оскільки вони не враховують якості інституційного управління, стратегічної узгодженості, ефективності використання ресурсів та здатності інноваційної системи забезпечувати довгострокові результати.

У результаті дослідження запропоновано адаптаційну модель LIFEG-UA, яка може бути використана як інструмент для оцінювання та вдосконалення інноваційної політики України. Запропонована модель передбачає аналіз таких ключових компонентів:

- інституційної спроможності державних органів управління інноваціями;
- стратегічної орієнтації інноваційної політики;
- ефективності фінансування інновацій;
- розвитку людського капіталу;
- механізмів трансферу технологій;
- економічного результату та інноваційної стійкості.

Наукова новизна дослідження полягає у поєднанні аналізу американської інноваційної моделі з управлінським підходом до оцінювання її ефективності та розробленні концептуальних засад адаптації LIFEG framework до умов України. Запропоновано розглядати інноваційну політику не лише як систему підтримки наукових досліджень, а й як комплексний механізм державного управління економічною трансформацією.

Практична цінність отриманих результатів полягає в можливості використання запропонованих підходів органами державної влади України під час формування стратегій інноваційного розвитку, визначення технологічних пріоритетів, оцінювання ефективності державних програм та створення механізмів взаємодії між державою, наукою і бізнесом.

Особливого значення результати дослідження набувають у контексті післявоєнного відновлення України. Відбудова економіки повинна передбачати не лише відновлення наявних виробничих потужностей, а створення нової інноваційної структури, заснованої на технологічній незалежності, розвитку високотехнологічного виробництва та інтеграції України до глобальної інноваційної системи.

Водночас дослідження показало, що адаптація американського досвіду потребує врахування українських інституційних, економічних і безпекових особливостей. Україна не може механічно копіювати американську модель, однак може використати її фундаментальні принципи: стратегічність державної політики, партнерство держави і бізнесу, підтримку ризикових інноваційних проєктів, орієнтацію на комерціалізацію знань і системне оцінювання результативності.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з емпіричною перевіркою моделі LIFEG-UA, розробленням кількісних індикаторів оцінювання української інноваційної системи, аналізом окремих секторів економіки (оборонно-промисловий комплекс, цифрові технології, енергетика, промислове виробництво) та формуванням комплексної стратегії інноваційного розвитку України в умовах післявоєнної трансформації.

Таким чином, американський досвід інноваційної політики може стати важливим джерелом управлінських рішень для України, однак його ефективне використання можливе лише за умови формування власної інноваційної моделі, заснованої на національних перевагах, стратегічних потребах та принципах сучасного державного управління. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Etzkowitz H., Leydesdorff L. The Dynamics of Innovation: From National Systems and "Mode 2" to a Triple Helix of University–Industry–Government Relations. *Research Policy*. 2000. Vol. 29 (2). P. 109–123. DOI: https://doi.org/10.1016/S0048-7333(99)00055-4
2. Likhota O. Strategic management evaluation of U.S. innovation policy: operationalizing the LIFEG framework. *Baltic Journal of Legal and Social Sciences*. 2026. № 2. P. 43–56. DOI: https://doi.org/10.30525/2592-8813-2026-2-5
3. Mazzucato M. Mission Economy: A Moonshot Guide to Changing Capitalism. London : Allen Lane, 2021. 272 p.
4. Mazzucato M. The Entrepreneurial State: Debunking Public vs. Private Sector Myths. London : Anthem Press, 2013. 261 p.
5. OECD Science, Technology and Innovation Outlook 2023: Enabling Transitions in Times of Disruption. Paris : OECD Publishing, 2023. 227 p. URL: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2023/03/oecd-science-technology-and-innovation-outlook-2023_fb6e6c20/0b55736e-en.pdf
6. OECD/Eurostat. Oslo Manual 2018: Guidelines for Collecting, Reporting and Using Data on Innovation. 4th ed. Paris : OECD Publishing ; Luxembourg : Eurostat, 2018. 256 p. URL: https://www.oecd.org/en/publications/oslo-manual-2018_9789264304604-en.html
7. Porter M. E. The Competitive Advantage of Nations. New York : Free Press, 1990. 855 p.
8. Romer P. M. Endogenous Technological Change. *Journal of Political Economy*. 1990. Vol. 98 (5). P. 71–102. DOI: https://doi.org/10.1086/261725
9. Schumpeter J. A. The Theory of Economic Development: An Inquiry into Profits, Capital, Credit, Interest, and the Business Cycle. Cambridge : Harvard University Press, 1934. 255 p.
10. Геєць В. М., Семиноженко В. П. Інноваційні перспективи України : монографія. Харків : Константа, 2006. 272 с.
11. Ілляшенко С. М. Інноваційний менеджмент : підручник. Суми : Університет. кн., 2010. 334 с.
12. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 № 40-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/40-15
13. Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 № 526-р. *Офіційний вісник України*. 2019. № 57. Ст. 1983. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/526-2019-%D1%80
14. Федулова Л. І. Інноваційна економіка : підручник. Київ : Либідь, 2006. 480 с.
15. Цифрова трансформація економіки України (травень 2025 року) : коментарі експертів // Національний інститут стратегічних досліджень. 2025. URL: https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/tsyfrova-transformatsiya-ekonomiky-ukrayiny-traven-2025-roku

REFERENCES

Etzkowitz H. & Leydesdorff L. (2000). The Dynamics of Innovation: From National Systems and "Mode 2" to a Triple Helix of University–Industry–Government Relations. *Research Policy*, *2*(29), 109–123. https://doi.org/10.1016/S0048-7333(99)00055-4

Fedulova L. I. (2006). *Innovatsiina ekonomika: pidruchnyk* [Innovative economy: textbook]. Kyiv: Lybid.

Heiets V. M. & Semynozhenko V. P. (2006). *Innovatsiini perspektyvy Ukrainy: monohrafiia* [Innovative prospects of Ukraine: monograph]. Kharkiv: Konstanta.

Illiashenko S. M. (2010). *Innovatsiinyi menedzhment: pidruchnyk* [Innovation management: textbook]. Sumy: Universytet. kn.

Kabinet Ministriv Ukrainy (2019, July 10). Pro skhvalennia Stratehii rozvytku sfery innovatsiinoi diialnosti na period do 2030 roku: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 10.07.2019 № 526-r [On approval of the Strategy for the development of the innovation activity sphere for the period up to 2030: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated July 10, 2019, No. 526-r]. *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*, *57*, St. 1983. https://zakon.rada.gov.ua/go/526-2019-%D1%80

Likhota O. (2026). Strategic management evaluation of U.S. innovation policy: operationalizing the LIFEG framework. *Baltic Journal of Legal and Social Sciences*, *2*, 43–56. https://doi.org/10.30525/2592-8813-2026-2-5

Mazzucato M. (2013). *The Entrepreneurial State: Debunking Public vs. Private Sector Myths*. London: Anthem Press.

Mazzucato M. (2021). *Mission Economy: A Moonshot Guide to Changing Capitalism*. London: Allen Lane.

Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen. (2025). Tsyfrova transformatsiia ekonomiky Ukrainy (traven 2025 roku): komentari ekspertiv [Digital transformation of Ukraine's economy (May 2025): expert comments]. *Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen*. https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/tsyfrova-transformatsiya-ekonomiky-ukrayiny-traven-2025-roku

OECD. (2023). OECD Science, Technology and Innovation Outlook 2023: Enabling Transitions in Times of Disruption. *Paris: OECD Publishing*. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2023/03/oecd-science-technology-and-innovation-outlook-2023_fb6e6c20/0b55736e-en.pdf

OECD/Eurostat. (2018). Oslo Manual 2018: Guidelines for Collecting, Reporting and Using Data on Innovation. 4th ed. *Paris: OECD Publishing ; Luxembourg:*

Eurostat. https://www.oecd.org/en/publications/oslo-manual-2018_9789264304604-en.html
Porter M. E. (1990). *The Competitive Advantage of Nations*. New York: Free Press.
Romer P. M. (1990). Endogenous Technological Change. *Journal of Political Economy*, *5*(98), 71–102. https://doi.org/10.1086/261725
Schumpeter J. A. (1934). *The Theory of Economic Development: An Inquiry into Profits, Capital, Credit, Interest, and the Business Cycle*. Cambridge: Harvard University Press.
Verkhovna Rada Ukrainy. (2002, July 4). Pro innovatsiinu diialnist: Zakon Ukrainy vid 04.07.2002 № 40-IV [On innovation activity: Law of Ukraine dated July 4, 2002, No. 40-IV]. https://zakon.rada.gov.ua/go/40-15

Дослідження не отримувало зовнішнього фінансування.
Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів.
Під час підготовки цього рукопису автор використовував інструменти генеративного штучного інтелекту з метою приведення бібліографічних описів у списку джерел у відповідність до вимог, після чого вся інформація була повністю перевірена автором, який несе одноосібну відповідальність за точність та оригінальність змісту роботи.

Стаття надійшла до редакції / Received: 03.08.2026
Статтю прийнято до публікації / Accepted: 19.08.2026
Оприлюднено / Published: 08.10.2026

УДК 338.43:001.895:631.115.8(477)
JEL: O31; O32; Q13; Q16
DOI: https://doi.org/10.32983/2222-4459-2026-8-150-159

ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ МОДЕЛІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ

© 2026 **ОЛІЙНИК Я. В., ПІВЕНЬ (КУЧЕРЯВА) М. В.**

УДК 338.43:001.895:631.115.8(477)
JEL: O31; O32; Q13; Q16

Олійник Я. В., Півень (Кучерява) М. В. Формування концептуальної моделі інноваційного розвитку агропромислових підприємств в умовах післявоєнної відбудови

Дослідження вирішує проблему фрагментарності теоретико-методологічних підходів до вивчення інноваційного розвитку агропромислових підприємств, які, як правило, розглядають окремо інвестиційну, технологічну, цифрову, екологічну чи інституційну складові, не забезпечуючи цілісного бачення процесів модернізації аграрного сектора в умовах післявоєнної відбудови України. Стаття презентує розроблення концептуальної моделі інноваційного розвитку агропромислових підприємств на основі систематизації сучасних наукових підходів, визначення ключових структурних компонентів моделі та обґрунтування взаємозв'язків між ними. Застосовано системний підхід, а також методи наукової абстракції, аналізу і синтезу, індукції та дедукції, структурно-функціонального аналізу, систематизації й узагальнення наукових підходів та концептуального моделювання. Систематизовано принципи формування інноваційного розвитку агропромислових підприємств – системності, комплексності, адаптивності, інноваційності, цифрової трансформації, сталого розвитку, інтегрованості, резильєнтності та безперервності розвитку. Розроблено авторську концептуальну модель, яка інтегрує зовнішнє середовище, джерела формування інновацій, галузеві особливості агропромислового виробництва, внутрішній потенціал підприємства, механізми реалізації інноваційного розвитку, його результати та систему адаптивного зворотного зв'язку. Обґрунтовано циклічний характер взаємодії структурних компонентів моделі за схемою «зовнішнє середовище – внутрішній потенціал – механізми реалізації інновацій – результати – система зворотного зв'язку». Показано, що джерелами формування інновацій є наукові установи, аграрні університети, дорадчі служби, інноваційні стартапи, цифрові платформи, виробники сільськогосподарської техніки, а також державні та міжнародні програми підтримки. Наукова новизна полягає у комплексному врахуванні взаємозалежності внутрішніх і зовнішніх чинників інноваційного розвитку та трактуванні цього процесу як безперервного адаптивного циклу, що відрізняє запропонований підхід від наявних лінійних або фрагментарних моделей, які розглядають окремі складові інноваційної діяльності ізольовано одна від одної. Розроблена модель може бути використана як теоретико-методологічна основа для формування системи індикаторів та інтегрального показника оцінювання рівня інноваційного розвитку агропромислових підприємств, а також для вдосконалення механізмів стратегічного управління їх модернізацією у процесі післявоєнної відбудови агропромислового комплексу України.

Ключові слова: *інноваційний розвиток; агропромислові підприємства; концептуальна модель; цифрова трансформація; резильєнтність; інституційне забезпечення; конкурентоспроможність; післявоєнна відбудова.*

Рис.: *1.* ***Бібл.:*** *15.*

Олійник Яна Вікторівна *– доктор економічних наук, доцент, директор Інституту післядипломної освіти, Академія фінансового управління (бульв. Миколи Міхновського, 38, Київ, 01014, Україна)*
E-mail: *oleynik_yv@ukr.net*
ORCID: *https://orcid.org/0000-0001-5895-282X*

Півень (Кучерява) Мар'я Василівна *– кандидат економічних наук, старший дослідник, професор, Інститут післядипломної освіти, Академія фінансового управління (бульв. Миколи Міхновського, 38, Київ, 01014, Україна)*
E-mail: *piven_maria@ukr.net*
ORCID: *https://orcid.org/0000-0003-2948-1234*